

ICDO
CIDD

Rapport van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling 2002

31 maart 2003

Secretariaat: J. Verschooten
p/a Federaal Planbureau
Kunstlaan 47-49
1000 Brussel

Tel: (02) 507.73.11
Fax: (02) 507.73.73
E-mail: secr@icdo.fgov.be
<http://www.icdo.fgov.be>

Inhoudstafel

Voorwoord van de voorzitter	1
1. De Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling	3
1.1. Opdrachten en omgevingsfactoren	3
1.2. Samenstelling	4
1.3. Secretariaat	7
1.4. Vergaderritme en -aanwezigheden	8
2. Activiteiten 2002	11
2.1. Federaal Plan duurzame ontwikkeling	11
2.2. Rapporten - adviezen - besprekingen	13
2.3. Werkgroepen	18
2.4. Informatiedoorstroming	23
3. Besluiten	25
4. Bijlagen	27
Bijlage 1: Advies van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling betreffende het werkdocument ter voorbereiding van het indicatief programma van de productiemiddelen voor elektriciteit 2002 - 2011 opgesteld door de CREG	27
Bijlage 2.1: Ministerie van Economische Zaken - 25 februari 2002. - Koninklijk besluit houdende oprichting van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie	35
Bijlage 2.2: Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie - 25 februari 2002. - Koninklijk besluit houdende oprichting van de programmatorische Federale Overheidsdienst Duurzame ontwikkeling	39
Bijlage 3: Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu - 9 november 2002. - Koninklijk besluit tot vervanging van een lid van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling	41

Voorwoord van de voorzitter

De Wereldtop Duurzame Ontwikkeling te Johannesburg, tien jaar na de Rio-conferentie, maakte van 2002 een bijzonder jaar, waarbinnen de rol en de opdracht van de Commissie als draaischijf voor het federale duurzame-ontwikkelingsbeleid werd bevestigd en geconsolideerd. Tijdens zijn ontmoeting met de Commissie benadrukte staatssecretaris O. Deleuze in het verlengde hiervan niet alleen de grote uitdagingen waarvoor we geplaatst zijn, maar tevens het groeiend bewustzijn en de wil om op deze uitdagingen een antwoord te formuleren.

De Commissie verheugt zich in dit kader over de oprichting van de federale Programmatorische Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling die nieuwe werkkraft en expertise toevoegt aan het duurzame-ontwikkelingsbeleid op federaal niveau. Gezien de vele uitdagingen en de behoefte aan capaciteitsopbouw waarmee we geconfronteerd worden, is de Commissie ervan overtuigd in de nabije toekomst met de POD DO een nuttige samenwerking uit te kunnen bouwen. Deze samenwerking zal reeds in 2003 concrete vorm krijgen bij de voorbereiding van het tweede federaal Plan Duurzame Ontwikkeling dat midden 2004 dient gelanceerd te worden.

De verschillende ledenrapporten getuigen van de vooruitgang die tijdens de voorbije jaren geboekt werd bij de uitvoering van het eerste Plan. Deze vooruitgang was slechts mogelijk dank zij de inzet van vele betrokkenen. Ik dank hier dan ook graag de ICDO-leden, de medewerkers van het ICDO-secretariaat, de experts van de federale overheidsdiensten en de Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau die in 2002 hun medewerking verleenden aan de ICDO-activiteiten en het federale duurzame-ontwikkelingsbeleid in het algemeen.

Fernand Sonck,
Voorzitter.

1. De Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling

De Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling, hierna ICDO genoemd, werd opgericht door de Wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federaal beleid inzake duurzame ontwikkeling, hierna de wet van 5 mei 1997 genoemd (Belgisch Staatsblad, 18 juni 1997). Zij vatte haar activiteiten aan op 11 september 1997 en publiceerde ondertussen reeds vier jaarrapporten die kunnen geconsulteerd worden op de website <http://www.ICDO.fgov.be>

1.1. OPDRACHTEN EN OMGEVINGSFACTOREN

Volgens de Wet van 5 mei 1997 ligt de opdracht van de ICDO in de voorbereiding en de opvolging van het vierjaarlijkse Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling (hierna Plan genoemd). De ICDO draagt de eindverantwoordelijkheid voor het opstellen van een voorontwerp van Plan. Zij organiseert de raadpleging rond dit voorontwerp, verwerkt de ontvangen adviezen en opmerkingen en herwerkt het voorontwerp op basis hiervan tot een ontwerp van Plan. Dit ontwerp legt ze vervolgens voor aan de ministerraad. Het is uiteindelijk de Koning die het Plan vaststelt bij een in ministerraad overlegd besluit.

Via onder meer de coördinatie van de jaarlijkse verslagen van haar leden over het beleid inzake duurzame ontwikkeling en over de uitvoering van het Plan in elke federale overheidsdienst en publieke instelling, zorgt de ICDO voor de opvolging ervan. De ICDO stelt tenslotte jaarlijks vóór 31 maart een rapport op over haar werkzaamheden van het voorbije jaar. Dit rapport wordt bezorgd aan alle leden van de federale regering, aan de Wetgevende Kamers en aan de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) en is ook beschikbaar voor het ruime publiek, onder meer via de ICDO-website.

Zowel voor de vlotte totstandkoming van het Plan als de opvolging ervan, bouwt de ICDO, voornamelijk via haar leden, aan structurele samenwerkingsverbanden met de verschillende federale overheidsdiensten en publieke instellingen. Een zelfde samenwerking wordt, weliswaar rekening houdend met ieders bevoegdheden, nagestreefd met de gewesten en gemeenschappen, via de binnen de ICDO opgenomen vertegenwoordigers van de gewest- en gemeenschapsregeringen.

De wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (meer bepaald art. 3, §1 - Belgisch Staatsblad, 11 mei 1999) en de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten (meer bepaald art. 14 - Belgisch Staatsblad 11 mei 1999) schrijven een raadpleging voor van de ICDO bij het totstandkomen van respectievelijk het indicatief programma van productiemiddelen voor elektriciteit en het indicatief plan van bevoorrading in aardgas. In dit kader bracht de ICDO op 5 februari 2002 een advies uit over het werkdocument ter voorbereiding van het indicatief programma van de productiemiddelen voor elektriciteit 2002-2011 (zie verder 2.2.2 en bijlage 1).

In 2000 gaf de ministerraad aan de ICDO-leden van de hierbij betrokken federale overheidsdiensten de opdracht om jaarlijks verslag uit te brengen van hun acties binnen het kader van het federaal Plan ter bestrijding van Verzuring en Troposferische Ozon 2000-2003 (ministerraad 31 mei 2000). (zie verder 2.2.7)

In 2001 vroeg de Staatssecretaris O. Deleuze de ICDO een werkgroep op te starten ter voorbereiding van de nationale mededelingen binnen het kader van de internationale engagementen van België betreffende klimaatbeleid (zie verder 2.3.4).

Als belangrijke omgevingsfactor geldt voor 2002 de voortzetting van de Copernicushervorming. Binnen dit kader werd de Programmatorische Federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling (hierna POD DO genaamd) opgericht door het koninklijk besluit van 25 februari 2002 (zie bijlage 2.2). Ook in 2002 vergde de Copernicushervorming hiernaast echter eveneens in alle federale overheidsdiensten vele inspanningen, die de normale werking doorkruisten, inclusief deze van vele ICDO-leden.

2002 was ten slotte ook het jaar van de VN-Wereldtop Duurzame Ontwikkeling, 10 jaar na Rio, waardoor duurzame ontwikkeling gedurende enkele maanden toch een meer dan gewone belangstelling genoot.

1.2. SAMENSTELLING

De ICDO bestaat uit ambtenaren van verschillende federale overheidsdiensten. Deze ambtenaren vertegenwoordigen elk een lid van de federale regering of een regering van de gewesten en gemeenschappen. Tijdens de bespreking van de Wet van 5 mei 1997 in het Parlement was het hoofdmotief voor een vertegenwoordiging door ambtenaren en dus niet door kabinetsleden, het verzekeren van een maximale continuïteit binnen de voorbereiding, uitvoering en opvolging van het geplande federale duurzame-ontwikkelingsbeleid.

De vertegenwoordigers van de federale regeringsleden worden voor de duur van vier jaar benoemd door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit. Hun mandaat is hernieuwbaar. Gezien de ICDO opgericht werd in 1997 vervielen midden 2001 de mandaten van alle ICDO-leden benoemd bij de oprichting van de Commissie. Een koninklijk besluit van 22 oktober 2001 hernieuwde de mandaten van bijna alle ontslagnemende leden, waardoor de hogervermelde continuïteit in belangrijke mate bewaard werd.

Ook in 2002 grepen echter enkele wijzigingen plaats die betrekking hadden op de vertegenwoordigers van de Minister van Landsverdediging, van de Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties en van de gewest- en gemeenschapsregeringen.

Dit leidt tot volgende samenstelling van de ICDO op 31 december 2002. Voor de volledigheid vermelden we ook de namen van de plaatsvervangers (cf. artikel 2 van het koninklijk besluit van 1 december 1998 tot vaststelling van de algemene regels betreffende de organisatie en de werking van de ICDO). Tevens wordt voor de federale leden waarvan het mandaat toegekend werd door een ander koninklijk besluit dan dit van 22 oktober 2001, de specifieke duur van het mandaat vermeld. Voor de vertegenwoordigers van de gewest- en gemeenschapsregeringen verwijzen we naar de datum waarop zij hun mandaat van hun regering ontvingen.

Voorzitter:

De heer O. DELEUZE, Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, of in zijn afwezigheid:

de heer F. SONCK, directeur-generaal van de Energie-administratie binnen de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, vertegenwoordiger van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling (plaatsvervanger: mevrouw L. Meuleman).

Ondervoorzitters:

Mevrouw N. HENRY, wetenschappelijk adviseur, Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid, vertegenwoordigster van de Minister van (Economie en) Wetenschappelijk onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid (plaatsvervanger: de heer F. Montenev).

Mevrouw R. VANDEPUTTE (4), diensthoofd, Directoraat-generaal Internationale Samenwerking, Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, vertegenwoordiger van de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking (plaatsvervanger: de heer B. Lemaire).

De heer M. DE WIN (1), adviseur-generaal, Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, vertegenwoordiger van de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu (plaatsvervanger: mevrouw M. Smeets).

Secretaris:

De heer J. VERSCHOOTEN, commissaris-adjunct, Federaal Planbureau.

Leden/Vertegenwoordigers van de overige leden van de federale regering:

Mevrouw F. AUDAG-DECHAMPS (1), directeur-generaal, Beleidscoördinatie en -integratie, Federale Overheidsdienst Kanselarij van de Eerste Minister, vertegenwoordigster van de Eerste Minister.

Mevrouw N. DERY (1), adviseur-generaal, Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, vertegenwoordigster van de Minister van Werkgelegenheid.

De heer G. SLEEUWAGEN (1), ambassaderaad, Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, vertegenwoordiger van de Minister van Buitenlandse Zaken (plaatsvervanger: de heer Ch. Vanden Bilcke).

De heer O. RYCKMANS, adviseur, Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole, vertegenwoordiger van de Minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie.

Mevrouw V. CNUUDE, adjunct-adviseur, Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer, vertegenwoordigster van de Minister van Mobiliteit en Vervoer (plaatsvervanger: de heer I. Noti).

De heer J. DE BEENHOUWER, eerste adviseur, Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken, vertegenwoordiger van de Minister van Binnenlandse Zaken.

Mevrouw D. DE BRUCQ, eerstaanwezend inspecteur, Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid, vertegenwoordigster van de Minister van Sociale Zaken en Pensioenen (plaatsvervanger: mevrouw M. Rabau).

De heer P. DROGART, adviseur, Federale Overheidsdienst Personeel en Organisatie, vertegenwoordiger van de Minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Besturen.

De heer J. THEETAERT (5), luitenant-kolonel, Chef van de Divisie Leefmilieu, Stafdepartement Welzijn, Ministerie van Landsverdediging, vertegenwoordiger van de Minister van Landsverdediging (plaatsvervanger: de heer P. Hentrottin).

De heer L. DE LEEBEECK (2), adviseur, Directoraat-generaal Burgerlijke Wetgeving en Erediensten, Federale Overheidsdienst Justitie, vertegenwoordiger van de Minister van Justitie.

De heer J. BAVEYE (1), adviseur-generaal, Federale Overheidsdienst Financiën, vertegenwoordiger van de Minister van Financiën (plaatsvervanger: de heer E. Deloddere).

De heer V. HANCHIR (3), Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie, vertegenwoordiger van de Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand (plaatsvervanger: de heer P-P. Hermoye).

De heer H. TIMBREMONT (1), eerste secretaris, Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, vertegenwoordiger van de Minister, toegevoegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken en belast met Landbouw (plaatsvervanger: de heer E. Marechal).

Experts aangewezen door de federale regering:

De heer E. BAUDHUIN (1), adjunct-adviseur, Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, vertegenwoordiger van de Minister van Economie (en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid).

De heer H. HERNALSTEEN, ingenieur, ex-Ministerie van Middenstand en Landbouw (vanaf 1.10.2002: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap).

Vertegenwoordigers van de gewest- en gemeenschapsregeringen:

De heer L. BAS, adjunct van de directeur bij de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordiger van de Vlaamse regering (6/9/2002).

De heer J. COCKX, ingenieur bij de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordiger van de Vlaamse regering (plaatsvervanger: mevrouw I. Dries) (6/9/2002).

De heer R. DAELE, directeur van het DO-Agentschap te Eupen, vertegenwoordiger van de Duitstalige gemeenschapsregering (21/11/2002).

Mevrouw F. ONCLINCX, Brussels Instituut voor Milieubeheer, vertegenwoordigster van de Brusselse Hoofdstedelijke gewestregering (plaatsvervanger: J. de Villers) (13/5/2002).

Mevrouw M. PETITJEAN, attaché, Direction générale des Ressources naturelles et de l'Environnement, vertegenwoordigster van de Waalse gewestregering.

De heer L. RAWART, adviseur, kabinet van de Minister-president van de Franse Gemeenschapsregering, vertegenwoordiger van de Franse gemeenschapsregering (4/3/2002).

Experts uitgenodigd op verzoek van de ICDO:

Mevrouw N. GOUZÉE, eerste opdrachthouder en coördinatrice Task Force Duurzame Ontwikkeling (TFDO) van het Federaal Planbureau.

De heer CH. VANDEN BILCKE, secretaris van de coördinatiegroep UN-CSD, Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

De heer H. de BEER, voorzitter Federale Programmatorische Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling (vanaf 17 december 2002).

Secretariaat:

Mevrouw J. PICHEL (vanaf 14.05.2001)

De heer J. REYNAERS (vanaf 1.1.2002)

De heer PH. TULKENS (vanaf 1.07.2002)

De heer J. VERSTEVEN (vanaf 16.10.2002)

De heer C. VAN DE WALLE (vanaf 1.12.2002)

- (1) mandaat 1999-2003 (KB 25.11.1999),
- (2) mandaat 2000-2004 (KB 14.03.2000),
- (3) mandaat 2000-2004 (KB 24.06.2000),
- (4) mandaat 2000- 2004 (KB 07.11.2000),
- (5) mandaat 2002-2006 (KB 29.11.2002).

Sinds 1 januari 2003 werd de heer V. Hanchir vervangen door de heer P-P. Hermoye als vertegenwoordiger van de Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties (KB van 31.01.2003, B.S. van 13.02.2003). Mevrouw V. Cnudde werd vervangen door de heer M. Roman als vertegenwoordiger van de Minister van Mobiliteit en Vervoer (KB van 14.02.2003, B.S. van 26.02.2003). De heer Dieter Vander Beke werd benoemd als expert en vertegenwoordiger van de Minister van (Begroting), Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie (beslissing ministerraad van 28.02.2003).

1.3. SECRETARIAAT

In 2001 werd een budget beschikbaar gesteld voor de versterking van het ICDO-secretariaat dat voorheen, met uitzondering van enkele maanden in het najaar 2000 voor de opvolging van het eerste federaal Plan, op een parttime basis verzorgd werd door J. Verschooten, hierbij geholpen door de verschillende diensten van het FPB (secretariaat, vertaaldienst, informaticadienst, TFDO).

Dit budget liet toe twee wetenschappelijke medewerkers aan te werven. Na selectie werd op 14 mei 2001 mevrouw J. Pichel als franstalige wetenschappelijke medewerkster aangeworven. De heer J. Reynaers, nederlandstalig ambtenaar bij DGIS, Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, werd overgedragen aan het ICDO-secretariaat, op

---

1 januari 2002 na het beëindigen van de werkzaamheden die hij bij DGIS verzorgde in het kader van het Belgische voorzitterschap van de EU.

Op 15 mei 2002 werd een overeenkomst afgesloten tussen de Staat (vertegenwoordigd door Staatssecretaris O. Deleuze) en het FPB waardoor voor de periode 2002-2003 een bijkomende toelage ter beschikking wordt gesteld ter ondersteuning van het ICDO-secretariaat. Deze toelage wordt in een avenant, afgesloten op 27 september 2002, bepaald op 220 000 EUR. De ICDO ontving 68 kandidaturen als reactie op een eind mei gelanceerde oproep. Na een eerste selectie werden een twintigtal kandidaten geïnterviewd en werden de heren Ph. Tulkens, J. Versteven en C. Van de Walle tijdens het najaar aangeworven.

Op 1 maart 2003 stapte de heer Ph. Tulkens over naar de TFDO van het Federaal Planbureau. Hij werd ondertussen binnen het ICDO-secretariaat vervangen door mevrouw M-A. Deuxant.

1.4. VERGADERITME EN -AANWEZIGHEDEN

De ICDO vergaderde in 2002 acht maal (respectievelijk op 28 januari, 5 februari, 18 maart, 29 april, 1 juli, 27 september, 25 november en 17 december).

Het ICDO-bureau vergaderde in 2002 vijf maal (respectievelijk op 5 februari, 8 maart, 17 juni, 3 september en 20 november).

TABEL 1 - Aanwezigheden op de algemene vergaderingen^{ab}

	1	2	3	4	5	6	7	8
F. Sonck	x	x	x	x	x	x	x	x
M. De Win	x	x	x	v	v	-	x	v
N. Henry	x	x	x	x	v	x	v	x
R. Vandeputte	x	x	x	-	x	-	x	x
J. Verschooten	x	x	x	x	x	x	x	x
F. Audag-Dechamps	x	-	x	x	x	x	x	x
J. Baveye	x	x	x	v	x	x	v	x
J. De Beenhouwer	x	-	x	x	v	x	x	x
D. De Brucq	x	-	v	x	v	x	x	x
N. Dery	x	v	x	x	x	v	-	-
L. De Leebeeck	x	-	x	x	x	x	x	x
P. Drogart	x	-	x	v	x	x	x	x
V. Hanchir/P-P. Hermoye	-	-	-	-	-	-	x	x
O. Ryckmans	x	-	v	x	v	-	x	-
G. Sleeuwagen	x	-	-	v	v	x	v	v
V. Cnudde	v	-	v	x	v	-	x	x
H. Timbremont	-	-	-	v	-	x	v	-
G. Verbeke/ J. Theetaert	x	-	x	x	x	x	x	x
E. Baudhuin	x	x	x	x	x	x	x	v
H. Hernalsteen	x	v	v	x	x	x	x	v
Brussels Gewest	-	-	-	-	-	-	x	x
Waals Gewest	v	-	v	x	v	v	v	v
Franse Gemeenschap	-	-	x	x	x	-	-	-
Duitstalige Gemeenschap	x	-	v	x	v	-	-	x
Vlaamse Gemeenschap (Steenwegen/J.Cockx)	-	-	-	-	-	-x	x	x
Vlaamse Gewest (Lenaerts/L.Bas)	v	-	x	x	x	x	x	x

^a: het lid of zijn plaatsvervanger

^b: x: aanwezig; v: verontschuldigd; -: afwezig zonder kennisgeving.

---

2. Activiteiten 2002

Na het scharnierjaar 2001 waarbinnen de meeste leden hun mandaat hernieuwd zagen, was 2002 een normaal werkingsjaar waarin, naast de opvolging van het lopende federaal Plan, vooral de Wereldtop duurzame ontwikkeling (Johannesburg, augustus/september 2002) onze aandacht opeiste.

2.1. FEDERAAL PLAN DUURZAME ONTWIKKELING

Zoals hogervermeld (zie 1.1 - Opdrachten en omgevingsfactoren) ligt de voornaamste wettelijke opdracht van de ICDO in de voorbereiding en de opvolging van het vierjaarlijkse Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling. In de loop van 2002 ging dan ook de nodige aandacht naar de opvolging van het eerste Plan 2000-2004. Door de Wereldtop duurzame ontwikkeling, waar onder meer een evaluatie werd gemaakt van de vooruitgang die sinds Rio 1992 werd geboekt op het vlak van duurzame ontwikkeling, kreeg deze opvolging ook in België speciale aandacht.

Naar het jaareinde toe werden anderzijds reeds de eerste gesprekken gevoerd ter voorbereiding van het tweede federaal Plan, dat ten laatste op 18 juni 2004 (drie maanden vóór het aflopen van het eerste Plan) door de regering dient goedgekeurd te worden.

2.1.1. Opvolging Plan 2000-2004

Fiches

In het rapport 2001 werd meegedeeld worden dat de ICDO voor de meer dan 500 acties opgenomen in het eerste Plan een gedetailleerde lijst met betrokken en verantwoordelijke overheidsdiensten had opgesteld. Terzelfder tijd werd een modelfiche besproken en goedgekeurd die het mogelijk moest maken om alle nuttige informatie betreffende de acties en de uitvoering ervan te verzamelen in een elektronische databank. Er werd toen echter ook reeds vermeld dat, ondanks duidelijke afspraken, het aantal ingevulde fiches eerder beperkt bleef.

Eind 2002 beschikt het ICDO-secretariaat voor ongeveer 50 % van alle acties over een (al dan niet volledig) ingevulde fiche, hetgeen het gebruik van de databank weinig efficiënt maakt.

Er zijn meerdere redenen aan te wijzen voor dit gebrek aan opvolging. De fiches waren zeer volledig betreffende de opgevraagde informatie en bevatten, naast een aantal karakteristieken van de actie (wetgevend initiatief, overleg,...), eveneens een jaarlijks in te vullen gedeelte dat betrekking had op de ingezette middelen (personeel, werking, onderzoek,...). Deze informatie is niet steeds gemakkelijk te verzamelen. Anderzijds is het bij mekaar brengen van deze informatie zeker geen prioriteit binnen de meeste federale diensten. 2002 was bovendien een jaar waarbinnen de Copernicushervorming zorgde voor het vacant verklaren van leidinggevende functies en de reorganisatie van diensten, wat toch steeds gedurende enkele maanden leidde tot onzekerheden, inlooperperiodes voor nieuwelingen en een zekere desorganisatie. Ook de Business Process Re-engineering sloopte overal tijd en mensen op, die niet meer vrij waren voor andere

---

opdrachten. De hervorming biedt evenwel op middellange termijn het perspectief dat de strategische, management- en operationele plannen binnen de verschillende FODS en PODS in de toekomst elementen van het Plan zullen opnemen en hierdoor zullen bijdragen tot een effectieve opvolging ervan.

Vanaf 2002 werd ook een alternatieve piste bewandeld, die erin bestaat het fiche-systeem te verlaten en terug te vallen op minder volledige, maar gemakkelijker realiseerbare overzichten in tabelvorm op het FOD-niveau. Een dergelijke voorstelling werd in het rapport 2001 reeds gebruikt door de heer E. Baudhuin, betreffende de acties van het Ministerie van Economische Zaken. Midden 2002 werd deze tabelvorm door meerdere leden gebruikt als bijlage bij het antwoord van hun minister op de brief van Eerste Minister G. Verhofstadt en Staatssecretaris O. Deleuze. Voor de ledenrapporten 2002 gingen alle ICDO-leden akkoord om een dergelijke tabel met vermelding van de stand van uitvoering van de acties op te nemen binnen hun rapport.

Brief G. Verhofstadt - O. Deleuze

In zijn uiteenzetting op 16 april 2002 tijdens het debat over de vooruitzichten inzake duurzame ontwikkeling in de Kamercommissie, (zie verder 2.2.6) kondigde de Eerste Minister G. Verhofstadt aan dat hij, tezamen met Staatssecretaris O. Deleuze alle leden van de federale regering zou ondervragen over hun duurzame ontwikkelingsrealisaties. "Dat laat toe om sectorale balansen voor te leggen aan de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling waardoor we tegen eind juni 2002 een synthese kunnen maken van de vooruitgang die wij op het vlak van duurzame ontwikkeling hebben geboekt. Met dat resultaat willen wij vertrekken naar Johannesburg" (Verslag Kamercommissie 16.04.2002, p. 27). Deze brief werd eind mei verzonden en vroeg aan alle federale regeringsleden om sectorale balansen voor te leggen aan de ICDO die "er de belangrijkste lessen zal uit trekken en die er tegen eind juni 2002 een synthese zal van opstellen".

Op 1 juli 2002 beschikte het ICDO-secretariaat over drie antwoorden, waarvan slechts één vergezeld was van een schrijven van de betrokken minister. De overige twee waren voorstellen van antwoord opgesteld door het ICDO-lid. Het punt werd geagendeerd op de Ministerraden van 12 en 19 juli waar finaal melding gemaakt werd van 10 ontvangen antwoorden. Uiteindelijk ontving het secretariaat deze antwoorden midden september na het afsluiten van de Wereldtop in Johannesburg. Er werd dan ook geen synthese meer opgesteld.

2.1.2. Voorbereiding Plan 2004-2008

Artikel 6 van de Wet van 5 mei 1997 bepaalt dat een nieuw federaal Plan ten laatste drie maanden vóór het verstrijken van de lopende planperiode wordt vastgesteld. Gezien het koninklijk besluit van 19 september 2000 dat het eerste Plan vaststelde, de geldigheidsduur ervan vastlegde van 19 september 2000 tot en met 18 september 2004 (zie B.S. 17.10.2000) betekent dit concreet dat het tweede federaal Plan door een in ministerraad overlegd koninklijk besluit dient vastgelegd te worden vóór 18 juni 2004.

Rekeninghoudend met de in de wet voorziene duurtijd van de raadpleging (90 dagen) en de verwerking ervan (60 dagen) en de nodige tijd voor de regering om het ontwerpplan te bespreken en goed te keuren (50 dagen), betekent dit concreet dat het ontwerpplan dient voorgelegd te worden aan de regering op 1 mei 2004

en dat de raadpleging rond het voorontwerpplan vijf maanden vroeger, t.t.z. op 1 december 2003 moet starten. Het voorontwerp dient dan, rekeninghoudend met de noodzaak om te beschikken over een vlot en aangenaam leesbare tekst in het Nederlands, het Frans en het Duits, inhoudelijk door de ICDO goedgekeurd te worden midden september 2003.

De ICDO besteedde een eerste algemene discussie aan het tweede Plan ter gelegenheid van de bespreking van het jaarprogramma 2002-2003 tijdens haar vergadering op 27 september. Midden november zond het secretariaat dan een eerste sneuvelnota rond waarin, op basis van de wettelijke bepalingen en een evaluatie van hoe het eerste Plan tot stand kwam, een aantal vragen en voorstellen geformuleerd werden rond de voor het tweede Plan te volgen werkwijze. Gezien onder meer de ondertussen doorgevoerde benoeming van de voorzitter van de POD DO en de noodzaak om deze nieuwe situatie voorafgaandelijk uit te klaren, werd deze nota niet behandeld op de vergadering van 25 november maar doorverwezen naar de vergadering van 17 december 2002. Naast het document van het ICDO-secretariaat werd toen eveneens een document van de TFDO van het Federaal Planbureau en één van de voorzitter van de POD DO besproken.

Deze eerste discussie beperkte zich vooral tot enkele algemeenheden betreffende het voorontwerp en behandelde onder meer de relatie tussen het eerste en het tweede Plan en andere, ondertussen bestaande al dan niet federale, plannen (klimaatplan, mobiliteitsplan, milieuplannen,...), de wijze van behandeling van gewest- en gemeenschapsbevoegdheden, het hybride versus gerichte karakter van het Plan,... . Deze discussie werd tijdens de volgende vergaderingen (voorjaar 2003) hernomen met het oog op concrete besluiten en werkafspraken.

2.2. RAPPORTEN - ADVIEZEN - BESPREKINGEN

De ICDO en haar leden brachten in 2002 een activiteitenrapport 2001 uit en formuleerden een advies ten aanzien van het voorstel van indicatief programma van de productiemiddelen voor elektriciteit 2002-2011. Ze verleenden hun medewerking aan de opvolging van het ozonplan, de OESO-survey van België, de raadpleging rond het nationale milieugezondheid- actieplan (NEHAP), het debat binnen de Kamercommissie over de vooruitzichten inzake duurzame ontwikkeling en de voorbereiding van de Wereldtop duurzame ontwikkeling binnen de regering en binnen de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling. Ten slotte werden meerdere besprekingen gewijd aan het tweede federale Rapport inzake Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau en het (voor)ontwerp van richtplan productbeleid en milieu.

2.2.1. ICDO- en ledenrapporten 2001

Tijdens de ICDO-vergadering van 28 januari 2002 werd een structuur voor het ICDO-rapport goedgekeurd, tezamen met een structuur voor de ledenrapporten. Bij deze gelegenheid werd de mogelijkheid van een globale evaluatie betreffende de uitvoering van het Plan binnen het ICDO-rapport uitvoerig besproken. Gezien evenwel het hoger reeds vermelde ontbreken van vele fiches, leek het opstellen van een globale boordtabel onmogelijk. Er werd beslist na te gaan of een dergelijke synthese niet kon gerealiseerd worden op basis van de informatie binnen de ledenrapporten.

Een voorstel van ICDO-rapport werd eind februari rondgezonden en op de vergadering van 18 maart besproken en goedgekeurd. In tegenstelling tot de afspraak dat alle leden tegen 14 maart hun rapport aan het secretariaat zouden bezorgen, beschikte het secretariaat op 18 maart slechts over de rapporten van de helft van de leden. Op 22 maart werd de lay-out van de rapporten gestart en de rapporten konden rond 31 maart (datum voorzien in de wet) aan de regering en het parlement bezorgd worden. De laattijdige inzending van vele ledenrapporten liet echter geen globale synthese betreffende de uitvoering van het Plan toe.

2.2.2. Advies over het indicatief programma van de productiemiddelen voor elektriciteit

Midden januari zond het secretariaat aan alle leden het van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, hierna CREG genoemd, ontvangen werkdocument ter voorbereiding van het indicatief programma van de productiemiddelen voor elektriciteit 2002-2011. Zoals hoger werd vermeld (zie 1.1) bepaalt de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt dat de CREG het indicatief programma vaststelt na raadpleging van, onder meer, de ICDO.

Op 5 februari 2002 werd een plenaire vergadering volledig gewijd aan de bespreking van een ontwerp van advies, opgesteld door het ICDO-secretariaat op basis van elementen aangereikt door onder meer de Federale Diensten voor het Leefmilieu en het Federaal Planbureau.

Het uiteindelijk weerhouden advies wordt in bijlage opgenomen. Dit advies en de discussie hierrond op 5 februari spitste zich vooral toe op het onduidelijke beleidskader waarbinnen het indicatief programma zich situeert en het gebrek aan aandacht binnen het werkdocument, voor een scenario waarbinnen België het door haar ondertussen officieel onderschreven Kyoto-engagement zou waarmaken.

2.2.3. Federaal Richtplan "Productbeleid en milieu"

De ICDO besprak gedurende twee vergaderingen het federaal richtplan "productbeleid en milieu" en kon hierbij telkens rekenen op de aanwezigheid van mevrouw A-F. Woestyn, ambtenaar van de Federale Diensten voor het Leefmilieu, die telkens de tekst inleidde en antwoordde op vragen.

Op 29 april 2002 besprak de ICDO het document betreffende de hoofdlijnen van het richtplan, waarbinnen de problematiek gesitueerd werd. Het betrof de eerste stap gericht op sensibilisering binnen een tweefasenbeleid. Op 25 november 2002 werd dan het voorontwerp van federaal richtplan "productbeleid en milieu" besproken.

Beide documenten werden voorbereid door de stuurgroep "duurzame productie- en consumptiewijzen" van het Coördinatieteam voor het Internationaal Milieubeleid (CCIM) waarbinnen de ICDO en meerdere van haar leden vertegenwoordigd zijn (zie ICDO-rapport 2001: 2.3.3 - Werkgroep "Geïntegreerd productbeleid"). Gezien haar aanwezigheid binnen de stuurgroep besliste de ICDO geen formeel advies te formuleren bij het voorontwerp van richtplan. Het secretariaat verza-

melde wel opmerkingen en suggesties bij de tekst en zond deze door aan het secretariaat van de stuurgroep.

Tijdens de bespreking van het voorontwerp ging veel aandacht naar de houding die de ICDO dient aan te nemen tegenover concrete initiatieven die federale overheidsdiensten (wensen te) nemen ter uitvoering van het federaal Plan. Hierbij werd beklemtoond dat de ICDO geen adviesraad is, maar een interdepartementale werkgroep die vooral moet toezien op het globale duurzame-ontwikkelingskader, eerder dan zich te gaan mengen in hoe de verschillende federale overheidsdiensten concreet gestalte proberen te geven aan de invulling ervan.

2.2.4. Het tweede federale Rapport Duurzame Ontwikkeling

Op 29 april 2002 lichtte mevrouw N. Gouzée, coördinatrice van de TFDO van het Federaal Planbureau, de inhoudstafel van het tweede federaal Rapport Duurzame Ontwikkeling toe. Dit rapport werd ondertussen gepubliceerd en kan geraadpleegd worden op www.plan.be/nl/news/presse/20030328/press.htm.

Op 1 juli 2002 volgde dan een voorstelling door meerdere leden van de Task Force van hoofdstuk 3 van het rapport dat een evaluatie bevat van het gevoerde duurzame ontwikkelingsbeleid. De bespreking van de tekst leidde via de confrontatie met ervaringen en ideeën van de ICDO-leden tot een aantal concrete tekstverduidelijkingen. Alle ICDO-leden kregen ook na de vergadering nog enkele dagen om schriftelijk te reageren op de tekst en eventueel een aantal in de tekst vermelde gegevens te controleren.

Ten slotte legde de Task Force aan alle ICDO-leden negen vragen voor betreffende een aantal transversale aspecten, gezien de ICDO-fiches en de jaarlijkse ledenrapporten hierrond te weinig informatie bevatten. De antwoorden werden verwerkt binnen de synthese die het rapport afsluit en een aantal algemene conclusies bevat.

2.2.5. De Wereldtop duurzame ontwikkeling (Johannesburg, 26 augustus - 4 september 2002)

De Wereldtop duurzame ontwikkeling, ook WSSD genaamd, kwam meermaals ter sprake en leidde tot meerdere werkzaamheden.

Op 28 januari 2002 lichtte J. Verschooten het Belgische landenprofiel voor de Wereldtop toe ("Belgium country profile WSSD). Dit document werd opgesteld binnen de CSD-coördinatiewerkgroep bij de FOD Buitenlandse Zaken door vertegenwoordigers van de verschillende Belgische overheden en bevat per hoofdstuk van Agenda 21 een stand van zaken die officieel doorgezonden werd aan het UN-CSD-secretariaat ter voorbereiding van de Wereldtop.

Eind januari werd het ICDO-secretariaat door de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling gecontacteerd met de vraag of ICDO-leden uiteenzettingen konden geven binnen FRDO-werkgroepen die een advies ter voorbereiding van WSSD opstelden. Meerdere ICDO-leden stemden hiermee in en uiteindelijk werden vier dergelijke uiteenzettingen verzorgd (F. Sonck op 25/02: FRDO-werkgroep energie en klimaat, J. Verschooten op 13/3: FRDO-werkgroep duurzaamheidsstrategieën;

E. Baudhuin op 14/3: FRDO-werkgroep sensibilisatie en communicatie; R. Vandeputte, september 2002).

Een derde initiatief waarover hoger reeds verslag werd uitgebracht betrof de brief van de Eerste Minister G. Verhofstadt en Staatssecretaris O. Deleuze en de daarin opgenomen vraag naar sectorale balansen.

Ten slotte werd Staatssecretaris O. Deleuze bereid gevonden om op 27 september zijn WSSD-ervaring en -beschouwingen te komen delen tijdens een ICDO-vergadering. Tijdens zijn uiteenzetting beklemtoont de Staatssecretaris het belang van de bespreking binnen de ministerraad van de balans en de opvolging van de wereldtop (ministerraden van 6 en 20 september). Hij herneemt hierbij de door hem in de nota voor 20 september opgenomen evaluatie: "rekening houdend met de vrij ambitieuze doelstellingen die de Europese Unie en haar lidstaten hebben vooropgesteld voor het welslagen van de wereldtop, zijn de resultaten eerder teleurstellend. Een belangrijk aantal kwantitatieve doelstellingen en concrete engagementen, onder meer in het energiehoofdstuk, sneuvelden in de finale onderhandelingsfase en de invulling van de sociale dimensie bleef, ondanks herhaaldelijke inspanningen van de EU, eerder bescheiden. Niettemin dienen twee belangrijke lichtpunten te worden onderscheiden: enerzijds het behoud en de bevestiging van het Rio-acquis en anderzijds een verdere uitbouw van duurzame ontwikkeling als overkoepelend concept voor de integratie van het economische, sociale en milieubeleid".

Tijdens de discussie wijst de Staatssecretaris op het belangrijke afgeleide effect van de Wereldtop die door de mediabelangstelling zeker bijdroeg tot verdere sensibilisering en een positieve spanning creëerde tussen voornemens en concreet beleid.

Een belangrijk discussiepunt betrof de vraag van de Wereldtop aan alle landen om tegen 2005 nationale duurzame-ontwikkelingsstrategieën uit te werken. De Staatssecretaris wees terzake op de verdiensten van de Wet van 5 mei 1997, die een stevige basis legt voor het ontwikkelen van een duurzame-ontwikkelingsbeleid op federaal niveau en bovendien een netwerk creëert waarbinnen ook de gewesten en gemeenschappen aanwezig zijn. De Staatssecretaris wijst op het belang van dergelijke netwerken om het terrein voor te bereiden voor formele overlegstructuren en consensusprocedures die noodzakelijk zullen zijn om tot een Belgische nationale duurzame-ontwikkelingsstrategie te komen.

2.2.6. Debat over de vooruitzichten inzake duurzame ontwikkeling

Op 16 april 2002 organiseerde de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw van de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers een debat over de vooruitzichten inzake duurzame ontwikkeling.

De commissie trok een ganse dag uit en haar leden luisterden naar en gingen in discussie met de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling, de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling, de Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau, de Eerste Minister en de Staatssecretaris O. Deleuze.

Voor de ICDO namen, naast de voorzitter en de secretaris, ook één lid/vertegenwoordiger van een federaal regeringslid (N. Henry) en één vertegenwoordiger van een gewestregering (M. Petitjean) en één expert bij de ICDO (H. Hernalsteen) aan de voorstelling en discussie deel.

Voor de drie instellingen betrof de discussie eerder organisatorische elementen, terwijl beide regeringsleden ondervraagd werden over het gevoerde beleid. Het verslag van dit debat kan teruggevonden worden op de website van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (<http://www1.lachambre.be/commissions/ECO/debat.html>)

2.2.7. Diversen

Opvolging federaal Plan ter bestrijding van verzuring en troposferische ozon 2000-2003

De ministerraad keurde op 31 mei 2000 hogervermeld federaal Plan goed en vroeg hierrond van alle betrokken federale overheidsdiensten een jaarlijkse rapportering. Deze rapportering vindt plaats via de ICDO-vertegenwoordigers en wordt gecoördineerd door de Federale Diensten voor het Leefmilieu, die elk jaar in april een stand van zaken voorleggen aan de ministerraad.

Ook voor 2002 greep deze coördinatie plaats. De ICDO ontving tijdens haar vergadering van 28 januari 2002 mevrouw N. Da Silva van de Diensten voor het Leefmilieu, die toelichting gaf bij het Plan en de wijze waarop zij de coördinatie zou organiseren. Alle betrokken ICDO-leden zonden vóór 20 februari hun rapporten in.

Nationaal Actieplan Leefmilieu-Gezondheid

Midden oktober ontving de ICDO een schrijven van Minister J. Tavernier. De minister verwijst hierin naar de gemengde interministeriële conferentie Leefmilieu-Gezondheid die op 2 oktober 2002 het voorontwerp van nationaal actieplan Leefmilieu-Gezondheid had goedgekeurd en tevens besliste om dit voorontwerp te onderwerpen aan een raadpleging. Eén van de raadplegingsmodaliteiten bestond erin dat elk beleidsniveau zelf kon beslissen of het bij het onderzoeken van de adviezen, al dan niet antwoorden, bekomen binnen andere door hen georganiseerde openbare raadplegingen, zou opnemen.

In dit kader vroeg de minister de ICDO of hij, naast de adviezen die gevraagd werden aan de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling, aan de Hoge Gezondheidsraad (HGR) en aan het Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties (OIVO) ook kon beschikken over de adviezen die, naar aanleiding van de raadpleging over het voorontwerp van federaal Plan Duurzame Ontwikkeling 2000-2004, uitgebracht werden betreffende het hoofdstuk gezondheid-milieu.

Op 20 november 2002 zond de ICDO aan de minister een kopie van de syntheses van de opmerkingen geformuleerd naar aanleiding van de raadpleging rond het eerste Plan, betreffende het hoofdstuk gezondheid-milieu (paragrafen 239 tot 276 van het Plan).

OECD-survey

In juni werd het ICDO-secretariaat gecontacteerd door de kabinetten van de Eerste Minister en van Staatssecretaris O. Deleuze betreffende het OESO-landenonderzoek over België. Binnen dit onderzoek werd in 2002 onder meer aandacht besteed aan de leefmilieu- en duurzame ontwikkelingsproblematiek. De ICDO nam kennis van de vragenlijst die door de OESO-delegatie werd voorgelegd en zond aan de coördinerende kabinetten enkele antwoorden door betreffende de topics "beleidsintegratie en -opvolging".

2.3. WERKGROEPEN

2.3.1. Werkgroep "Greening"

De werkgroep "Greening" vergaderde in 2002 tweemaal.

Ter herinnering: de hoofddoelstellingen van de voorgaande jaren en meer bepaald van 2001 die werden gerealiseerd, waren de volgende:

- de opvolging van de oprichting van de contactgroep van milieucoördinatoren;
- de opstelling van het federaal Milieuhandvest;
- de bijwerking van de overzichtstabellen inzake milieubeheer voorzien in § 155 van het FPDO;
- de opvolging van de federale omzendbrief inzake milieuaankopen (§ 158 van het federaal Plan).

In 2002 hield de werkgroep zich hoofdzakelijk bezig met het behouden en versterken van de contacten en informatieoverdrachten met de cel Energie en Duurzame Ontwikkeling van de Regie der Gebouwen om de gegevens te valoriseren van de "cel Energie" in het raam van het milieubeheer van de federale overheid, voorzien in het federaal Plan (§ 154).

Ook het opvolgen van het ontwerpen van een federale omzendbrief inzake de milieuaankopen (§ 158 van het Plan) verdiende de aandacht van de werkgroep. Die omzendbrief betreffende de aankoop van producten werd einde 2002 afgewerkt door het kabinet van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame ontwikkeling, de heer Olivier DELEUZE. Hij bevat een catalogus met duurzame bureaubehoeften, waarvan de aankoop aan te bevelen is. Deze catalogus is toegankelijk via het Internet (www.guidedesachatsdurables.be).

Ten slotte verzorgde de werkgroep ook, in overleg met de coördinatrice van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Milieu, de opvolging van de contactgroep van de milieucoördinatoren in de federale FOD's .

In dat opzicht wenst de werkgroep dat het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid (OFO) een opleidingscyclus zou organiseren ten behoeve van de milieucoördinatoren. Een dergelijke cyclus ving einde 2002 aan; zie in dat verband het verslag 2002 van de vertegenwoordiger van de Minister van Ambtenarenzaken.

2.3.2. Werkgroep “Indicatoren”

Op basis van de ruime coördinatie- en rapporteringsopdracht voorzien in de Wet van 5 mei 1997 en de meer specifieke acties betreffende de productie en opvolging van relevante indicatoren (§ 640 van het Plan) is de ICDO zowel belast met de identificatie van indicatoren om de realisatie van de verschillende acties van het Plan te volgen als met het opstarten van de mechanismen om de gegevens in te zamenen waardoor uiteindelijk die indicatoren zullen kunnen samengesteld worden.

Om die opdracht te kunnen waarmaken werd in de schoot van de ICDO een pilootgroep "indicatoren" opgericht die zijn werkzaamheden begon in januari 2002.

Die pilootgroep was samengesteld uit 2 personen van het ICDO-secretariaat (J. Verschooten en J. Pichel); vertegenwoordigers uit 6 pilootdepartementen: de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (Mevr. Marlier, later vervangen door Dhr. Lorent en door Mevr. Balasaiou), de FOD Financiën (Dhr. Baveye), de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (Mevr. Dery en Mevr. Gilbert), de FOD Sociale Zekerheid (Mevr. Rabau) alsook de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (Dhr. De Win en Dhr. Hannon); een expert van de TFDO van het Federaal Planbureau (Mevr. Zuinen) en een expert van het Overlegplatform Indicatoren Duurzame Ontwikkeling van de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid (Dhr. Storme) voor de methodologische ondersteuning.

De werkzaamheden werden gespreid van mei 2002 tot januari 2003. Twee belangrijkste invalshoeken waren: de identificatie van de prestatie-indicatoren en van antwoord-indicatoren.

Prestatie-indicatoren

De eerste invalshoek bestond er in om de indicatoren te identificeren die zullen toelaten de doelstellingen van het eerste Plan t.t.z. zijn effectiviteit te evalueren. De indicatoren die dit toelaten zijn prestatie-indicatoren. Zij zijn gebonden aan een te bereiken doelstelling. Het eerste federale Plan stelt enkele prestatie-indicatoren voor die moeten geïdentificeerd en eventueel aangevuld worden.

Om deze indicatoren te kunnen identificeren hebben het secretariaat van de ICDO en de experts van de TFSD een analyse gemaakt van sommige internationale werkzaamheden terzake (CSD-UNO, UNDP, EU, EMA,...). Zij hebben voor elke doelstelling van het eerste Plan de prestatie-indicatoren hernomen die er mee overeenstemden en die deel uitmaken van de lijsten van geanalyseerde indicatoren. Dit werk geeft een overzicht van de indicatoren die zouden kunnen gebruikt worden om de verwezenlijking van de doelstellingen van het eerste Plan te evalueren.

Antwoord-indicatoren

De tweede invalshoek bestond er in om een reeks indicatoren te identificeren die toelaten de verwezenlijking van de acties opgenomen in het eerste Plan te evalueren. Die indicatoren die ons in staat stellen om de realisatie van de acties te beoordelen zijn antwoord-indicatoren, in de mate dat zij een aanduiding geven van het antwoord dat de regering heeft gegeven op de problematieken van duurzame ontwikkeling. De experts hebben een methodologie op punt gesteld waardoor het mogelijk wordt om de indicatoren te identificeren die de realisatie

---

van het eerste Plan kunnen evalueren. De piloot-departementen hebben deze methodologie uitgetest en hebben elk in hun vakgebied zelf verschillende antwoord-indicatoren geïdentificeerd.

Deze werkzaamheden worden momenteel afgesloten en een verslag ervan zal in april 2003 aan alle leden van de ICDO overhandigd worden. Dit verslag ontwikkelt de methodologie en het wordingsproces. Het stelt een reeks prestatie-indicatoren voor voor de thematische doelstellingen van het eerste Plan. Het zal ook de besluiten weergeven van het pilootproject en stelt, op basis van die besluiten, een gids voor bestemd voor het geheel van de federale departementen opdat deze laatste op hun beurt antwoord-indicatoren zouden kunnen identificeren voor de acties die tot hun bevoegdheidsdomein behoren.

2.3.3. Werkgroep "Consumptie- en productiewijzen"

Paragraaf 133 van het Plan voorziet in de oprichting van een ICDO-werkgroep "verandering van consumptiewijzen". Deze werkgroep zal bijgestaan worden door meerdere technische cellen, onder andere de cel "productbeleid". Paragraaf 147 van het Plan verwijst eveneens naar een "productbeleidsplan" dat binnen de federale leefmilieuadministratie uitgewerkt wordt in toepassing van de wet van 12 december 1998 aangaande de productnormen, welke de promotie van de duurzame productie- en consumptiewijzen tot doel heeft.

De stuurgroep "duurzame productie- en consumptiewijzen" van het Coördinatiecomité van het Internationaal Milieubeleid (CCIM), welke onder meer belast werd met de voorbereiding van het beleidsplan "productbeleid en milieu", heeft in 2002 zijn opdracht voortgezet. Deze bestond erin om de uitvoering van het deel "acties inzake consumptie - en productiewijze" en meer in het bijzonder het luik productbeleid van het eerste Plan op te volgen.

Ter herinnering, deze groep wordt gevormd door regionale coördinatoren, vertegenwoordigers van de verschillende betrokken departementen, de voorzitters van de pilootgroepen scheikundige producten en afval en van de werkgroep "greening", alsook door deskundigen en de vertegenwoordiger van de ICDO. Zij is belast met de redactieopvolging van het federaal richtplan "Productbeleid en Milieu".

De stuurgroep kwam in 2002 regelmatig samen. Gedurende deze vergaderingen hield ze zich onder andere bezig met de consultatie van de federale departementen en de gewesten die betrokken zijn bij het voorontwerp van het beleidsplan.

De eerste fase bij de uitwerking van het plan bestond uit de redactie van de "Krachtlijnen van het pilootplan voor de producten en het leefmilieu" door de Federale Diensten voor Leefmilieu (dienst Productbeleid), in samenwerking met bovenvermelde stuurgroep. Dit document werd aan de ICDO overgemaakt in maart 2002. Het werd ter informatie op de algemene vergadering van de ICDO voorgesteld op 29 april 2002 (zie hoger 2.2.3).

Het voorontwerp van federaal richtplan Productbeleid en Milieu voor de periode 2003-2005" werd in een tweede fase op 25 oktober 2002 voor advies overgemaakt aan vier consultatieve raden: de Federale Raad voor Duurzame ontwikkeling, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, de Raad voor het Verbruik en ten slotte de Hoge Gezondheidsraad. De ICDO ontving eveneens een exemplaar. De opmerkin-

gen bij dit voorontwerp werden door het ICDO-secretariaat op 24 december 2002 overgemaakt aan het secretariaat van de stuurgroep "duurzame consumptie- en productiewijzen".

In het raam van de verdere concretisering van dit plan werd een wetenschappelijke studie uitbesteed met het oog op het identificeren van de producten, die vanuit het standpunt van het leefmilieu en in een levenscyclusvisie prioritair zijn, voor de toekomstige ontwikkeling van een productbeleid. Het "Institut Wallon de Développement économique et social et d'Aménagement du Territoire" werd, samen met het "Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek" belast met de realisatie van deze studie.

Om een opbouwende dialoog tot stand te brengen met de sociale actoren over de leefmilieuprioriteiten voor het productbeleid en een samenwerking via werkpistes voor de toekomst uit te stippelen, werd op 9 december 2002 een rondetafel georganiseerd door de Federale Diensten voor het Leefmilieu, in samenwerking met het Institut de Gestion de l'Environnement et de l'Aménagement du Territoire van de ULB (IGEAT).

Het federale beleidsplan "Productbeleid en milieu voor de periode 2003-2005 zal in 2003 aan de Ministerraad ter goedkeuring voorgelegd worden en de identificatie van de prioritaire producten voor het productbeleid zal voortgezet worden.

2.3.4. Werkgroep "Broeikasgasscenario's"

De ICDO-werkgroep "Broeikasgasscenario's" werd in het najaar 2001 opgericht op voorstel van de interkabinettenwerkgroep "klimaat" die zelf optrad binnen het kader van de uitgebreide Interministeriële Conferentie Leefmilieu (zie ICDO-rapport 2001, 2.3.3, p. 15 en volgende). De werkgroep omvat, naast vertegenwoordigers van de bij het klimaatbeleid betrokken federale overheidsdiensten, eveneens vertegenwoordigers van de gewesten.

Nadat de werkgroep in het najaar 2001 een globaal akkoord had bereikt betreffende de in de Nationale Mededelingen te vermelden scenario's (tijdshorizon 2010 en 2020), was het de bedoeling in 2002 te gaan zoeken naar een op langere termijn, voor alle betrokkenen aanvaardbare methodologie voor de berekening van emissiescenario's van alle broeikasgassen. Tijdens de bespreking van het Nationaal Klimaatplan 2002-2012 op de ministerraad van 14 maart 2002, keurde de federale regering het voorstel goed om de ICDO-werkgroep de opdracht te geven om "tegen ten laatste eind 2002 de door de regering goed te keuren criteria, nodig voor de uitvoering van een gemeenschappelijke evaluatiemethodologie aangaande de nationale prognoses van de emissie aan broeikasgassen en ter berekening van de lastenverdeling op te stellen".

De werkgroep werd op basis van deze expliciete opdracht samengeroepen op 25 april 2002. Tijdens deze vergadering werd vrij snel vastgesteld dat niet alle gewesten de opdracht die toegekend werd door de federale regering, onderschreven. Terwijl iedereen de nood om te streven naar een gemeenschappelijke methodologie erkende, bleek er geen consensus te bestaan rond het opstellen van criteria voor de lastenverdeling, zelfs niet wanneer dit zich zou beperken tot het verzamelen en uitklaren van technische elementen ter voorbereiding van een latere politieke besluitvorming.

De werkgroep besliste dan ook om haar werkzaamheden op te splitsen. In een eerste fase zou een consensus gezocht worden rond de eigenschappen waaraan een "enig" model voor broeikasgasemissievooruitzichten moet voldoen. Op basis daarvan zou dan een lastenboek voor een wetenschappelijke studie uitgeschreven en gelanceerd worden. Later zou dan een technisch dossier opgesteld worden betreffende indicatoren die eventueel gebruikt zouden kunnen worden voor de ondersteuning van een lastenverdeling. Hiervoor zou evenwel gewacht worden op meer duidelijkheid rond de situatie van het samenwerkingsakkoord en het mandaat van de werkgroep.

Voor de eerste opdracht bood de DWTC aan om de "modellencluster", waarbinnen alle equipes die met DWTC-financiering werken rond de modellering van broeikasgasemissies vertegenwoordigd zijn, in te schakelen. De ICDO-werkgroep ging hiermee akkoord en vroeg de cluster om commentaar bij een binnen de werkgroep in 2001 besproken basistekst over het gebruik van computermodellen en broeikasgasscenario's. Terzelfder tijd zouden de verschillende leden van de werkgroep hun kritieken en vragen bij de bestaande modellen en suggesties voor methodologische verbeteringen en noodzakelijke aanvullingen bezorgen aan het secretariaat dat op basis hiervan midden juni een volgende vergadering zou voorbereiden.

Midden juni herriep de interkabinettenwerkgroep 'klimaat' evenwel de opdracht van de ICDO-werkgroep. Betreffende de lastenverdeling, die voorrang kreeg, werd beslist dat de gewesten hiertoe verschillende pistes "parallel en onafhankelijk" zouden uitwerken. Het opstellen van een gezamenlijke methodologie voor toekomstscenario's betreffende broeikasgasemissies werd in afwachting van een akkoord over de lastenverdeling verdaagd.

De ICDO-werkgroep werd in deze context dan ook op non-actief gezet. Het secretariaat zette evenwel haar contacten met de DWTC-modellencluster verder en lanceerde, samen met DWTC, in het najaar 2002 het voorstel om een (aantal) seminarie(s) te organiseren waarbinnen de onderzoekers en de bij het beleid betrokken ambtenaren hun vragen, antwoorden, opmerkingen en suggesties zouden kunnen uitwisselen. Een eerste seminarie gaat door op 28 maart 2003.

2.3.5. Diversen

Het ICDO-rapport 2001 bevatte, onder meer op basis van de in het vooruitzicht gestelde versterking van het ICDO-secretariaat, een aantal verwijzingen naar op te richten werkgroepen, en andere te ontplooiën activiteiten in verband met biodiversiteit, marien milieu, duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling, internationale samenwerking, adviesraden, de sociale dimensie en de uitvoeringsbesluiten van de wet van 5 mei 1997.

Gezien het Federaal Planbureau uiteindelijk slechts eind september op basis van een avenant bij de overeenkomst van 15 mei 2002 het akkoord bekwam van de Inspecteur van Financiën om over te gaan tot de aanwerving van de twee wetenschappelijke medewerkers en de aanwervingen, gezien te respecteren opzegtermijnen, nog later plaatsvonden, konden vele van deze voornemens niet gerealiseerd worden in 2002.

Betreffende de uitvoeringsbesluiten van de wet van 5 mei 1997 en meer in het bijzonder de organisatie van de raadpleging van de bevolking, nam het ICDO-

secretariaat actief deel aan het begeleidingscomité opgericht naar aanleiding van een, door de DWTC in het kader van het Plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling goedgekeurd, onderzoeksproject betreffende "de participatie van het publiek aan besluitvormingsprocessen". Begin 2002 presenteerden beide onderzoeksteams (de Groupe d'Etude Habitat-Territoire GEHAT-ULB en het Studiecentrum Technologie, Energie, Milieu STEM-UFSIA-RUCA) een eerste nota met voorstellen om een grotere participatie te bekomen bij de tot standkoming van het tweede federale Plan inzake duurzame ontwikkeling. Het ontbreken van budgettaire en menselijke middelen en een tekort aan tijd maakten het evenwel onmogelijk om deze ideeën effectief ook te realiseren.

In het najaar werd de discussie hervat op basis van het eerste tussentijdse rapport van de onderzoekers. Ondertussen kwam vanuit de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling de vraag om in het voorjaar 2003 een symposium te wijden aan participatie binnen DO-besluitvormingsprocessen en meer bepaald de wijze waarop de raadpleging rond het voorontwerp van tweede federaal Plan kon verbeterd worden. Het ICDO-secretariaat verleende ook haar actieve medewerking aan de voorbereiding van dit FRDO-DWTC-symposium dat op 25 maart 2003 zal doorgaan.

In een schrijven van 8 januari 2003 meldt de Staatssecretaris aan de ICDO dat hij de Programmatorische Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling zal belasten met de organisatie van de raadpleging rond het voorontwerp van tweede federaal Plan en hiertoe ook de nodige budgettaire middelen ter beschikking zal stellen van de POD DO. In die context werd ook de POD DO gevraagd een ontwerp van koninklijk besluit voor de organisatie van de raadpleging voor te bereiden. De ICDO organiseerde hiertoe het nodige overleg met de POD DO in het voorjaar 2003.

Betreffende de duurzame-ontwikkelingseffectbeoordeling kon in 2002 geen enkele vooruitgang geboekt worden. Op een vergadering in februari 2003 herbevestigde de DWTC evenwel het voornemen om rond dit thema een wetenschappelijke studie te financieren.

Betreffende de internationale samenwerking legt het ICDO-secretariaat een inventaris aan van met DO-verbonden internationale overeenkomsten en de hieruit voor België voortvloeiende verplichtingen.

Er werden geen initiatieven genomen betreffende de oprichting van een sociale werkgroep of werkgroepen biodiversiteit, marien milieu of adviesraden.

2.4. INFORMATIEDOORSTROMING

De ICDO heeft ook in 2002 een belangrijke rol gespeeld als spil voor informatieverbreiding rond duurzame ontwikkelingsactiviteiten. Naast het aankondigen van symposia en studiedagen, het rondzenden van ontwerp teksten (cf. bovenvermeld richtplan productbeleid en milieu en het nationale actieplan gezondheid-milieu) en regeringsbeslissingen (nationaal klimaatplan) genoot in 2002 de Wereldtop speciale aandacht (implementatieplan en politieke verklaring). Ter voorbereiding van de discussies rond het tweede Plan verspreidde het ICDO-secretariaat ook alle nuttige informatie betreffende de Europese duurzame

---

ontwikkelingsstrategie (Commissiedocumenten en beslissingen van de EU-top te Göttesborg 2001) aan de leden.

Sinds april 2002 maakt het ICDO-secretariaat hiervoor tevens gebruik van het CIR-CA-extranet, dat technisch beheerd wordt door de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, maar inhoudelijk uitgebouwd werd door het ICDO-secretariaat.

3. Besluiten

2002 was een relatief rustig ICDO-jaar. Deze relatieve rust hing evenwel samen met een aantal belangrijke omgevingsfactoren waarmee de ICDO geconfronteerd werd.

2002 was immers geen rustig jaar op het vlak van het duurzame ontwikkelingsbeleid. De Wereldtop in Johannesburg zorgde 10 jaar na de Rio-conferentie, voor een belangrijke herbevestiging van de ernst van de situatie en van de nood aan een gecoördineerd optreden op zowel internationaal, nationaal als lokaal niveau met alle hierbij betrokken maatschappelijke actoren. Ook de internationale en nationale discussies rond het klimaatbeleid (ratificatie Kyoto-protocol en opstellen nationaal klimaatplan) zorgden voor heel wat beroering. Ondertussen werd op interministerieel en interdepartementaal vlak eveneens voortgewerkt aan het nationale actieplan gezondheid en milieu en het richtplan productbeleid en milieu. Al deze initiatieven trokken aardig wat aandacht en werkkraft naar zich toe en vormen het bewijs dat er wel degelijk dingen veranderen. De ICDO neemt hiervan akte en verleent hieraan graag zijn medewerking.

Los van het duurzame ontwikkelingsbeleid was 2002 ook het jaar waarin belangrijke onderdelen van de Copernicushervorming gerealiseerd werden. De ministeries werden federale overheidsdiensten met een nieuwe managementstructuur en in een aantal gevallen ook nieuwe leidende ambtenaren. De Business Process Re-engineering slurpte tijd en mankracht op. De Programmatorische Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling werd opgericht en begon naar het jaareinde toe ook concreet inhoud te krijgen. Al deze veranderingen brengen een aantal onzekerheden mee en roepen vragen op naar nieuwe duidelijke taakomschrijvingen, die zich in het geval van de ICDO tevens situeren tegen de achtergrond van de ondertussen binnen de wet van 5 mei 1997 opgedane ervaringen.

Tegen deze achtergrond wordt 2003 een belangrijk jaar. De ICDO zal, bij het tot stand brengen van het voorontwerp van tweede federaal Plan duurzame ontwikkeling, moeten bewijzen in staat te zijn om deze nieuwe factoren te integreren binnen zijn werking.

4. Bijlagen

BIJLAGE 1: ADVIES VAN DE INTERDEPARTEMENTALE COMMISSIE DUURZAME ONTWIKKELING BETREFFENDE HET WERKDOCUMENT TER VOORBEREIDING VAN HET INDICATIEF PROGRAMMA VAN DE PRODUCTIEMIDDELEN VOOR ELEKTRICITEIT 2002 - 2011 OPGESTELD DOOR DE CREG

Artikel 3 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, hierna de Wet genoemd, luidt als volgt:

"Art. 3 - § 1. De Commissie (voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, afgekort CREG) stelt een indicatief programma van de productiemiddelen voor elektriciteit vast in samenwerking met de Administratie voor Energie van het federaal Ministerie van Economische Zaken en na raadpleging van de netbeheerder, het Federaal Planbureau, het controlecomité, de Interdepartementale Commissie voor de Duurzame Ontwikkeling en de gewestregeringen. Het indicatief programma is onderworpen aan de goedkeuring van de (federale) Minister (bevoegd voor de Energie).

Het indicatief programma is een tienjarenprogramma; het wordt om de drie jaar aangepast voor de volgende tien jaar, overeenkomstig de procedure bepaald in het eerste lid. ...

§ 2. Het indicatief programma bevat de volgende elementen:

- 1° het maakt een schatting van de evolutie van de vraag naar elektriciteit op middellange en lange termijn en identificeert de behoeften aan productiemiddelen die daaruit voortvloeien;
- 2° het bepaalt de richtsnoeren inzake de keuze van primaire bronnen met zorg voor een gepaste diversificatie van de brandstoffen, de bevordering van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en de inpassing van de randvoorwaarden inzake leefmilieu bepaald door de gewesten;
- 3° het bepaalt de aard van de aan te bevelen productiekanaalen met zorg voor de bevordering van productietechnologieën met lage emissie van broeikasgassen;
- 4° het evalueert de behoefte aan openbare dienstverleningen in het domein van de productie, alsook de efficiëntie en de kost van deze verplichtingen.

§ 3. ... "

Op 15 januari 2002 zond de CREG aan het secretariaat van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling, hierna ICDO genoemd, een kopie van het werkdocument ter voorbereiding van hogervermeld indicatief tienjarenprogramma met het verzoek uiterlijk tegen woensdag 6 februari hierover een advies uit te brengen.

VOORAFGAANDE OPMERKING BETREFFENDE DE RAADPLEGING

Vooraleer in te gaan op de inhoud van het werkdocument, wenst de ICDO enkele bedenkingen te formuleren bij het onduidelijke statuut van de raadplegingsprocedure, zoals voorzien in de Wet.

De ICDO hecht erg veel belang aan de participatieve component van een duurzame-ontwikkelingsbeleid. Het betrekken van meerdere visies bij de besluitvorming vormt hiervan een wezenlijk onderdeel. Om een dergelijk proces op een efficiënte wijze te laten verlopen, dient evenwel het kader waarbinnen deze raadpleging plaatsgrijpt, ook duidelijk omschreven te worden.

In haar advies betreffende het werkdocument ter voorbereiding van het indicatief tienjarenplan van de bevoorrading in aardgas van België, ingezonden op 12 september 2001, verder het ICDO-gas-advies genoemd, stelde de ICDO in haar besluit:

"Algemeen dient meer duidelijkheid gecreëerd te worden met betrekking tot de concrete invulling van de wetgeving:

- een uit te klaren element dat de ICDO rechtstreeks aanbelangt betreft het statuut van het advies. De wet voorziet immers niet zozeer dat de ICDO adviseert over het indicatieve plan zelf, maar dat het indicatieve plan door de CREG wordt opgesteld, na raadpleging van de ICDO".

Het feit dat de Commissie na het inzenden van het ICDO-gas-advies geen enkele officiële inhoudelijke reactie bekwam, terwijl het aantal te raadplegen instellingen toch beperkt is, doet ernstige vragen rijzen met betrekking tot het belang dat door de verantwoordelijken van deze wet toegekend wordt aan deze raadpleging. Het feit dat we in dit advies bovendien meerdere opmerkingen uit het, ondertussen vijf maanden geleden uitgebrachte advies dienen te herhalen, is op dit vlak al even sprekend.

Een andere opmerking die ook reeds in het ICDO-gas-advies opdook, betreft de termijn waarbinnen een advies dient verstrekt te worden. Gezien haar interdepartementaal karakter is het niet eenvoudig om binnen een tijdspanne van drie weken alle leden te informeren, van hen reacties te bekomen, deze te bundelen en uiteindelijk een definitief advies te negotiëren waarbinnen elkeen zich terugvindt, met ten slotte nog een vertaling naar het Frans en/of Nederlands. Ook deze maal was het onmogelijk om binnen de vooropgestelde termijn een volledig Nederlandstalige én een volledig Franstalige versie van het advies af te werken en nemen we noodgedwongen onze toevlucht tot een advies dat gedeeltelijk in het Nederlands, gedeeltelijk in het Frans werd opgesteld.

HET ADVIES

1. HET ALGEMENE KADER

De ICDO verwelkomt het werkdocument van de CREG als onderdeel van het nieuwe kader voor de organisatie van de elektriciteitsmarkt binnen het evolutief, Europees proces van liberalisering van de energiemarkt. Het werkdocument levert zeker een waardevolle stap ter invulling van de wet en bevat, rekening houdend met de korte termijn waarbinnen het tot stand kwam en het vernieuwende karakter ervan, een indrukwekkende hoeveelheid nuttige informatie.

De ICDO is evenwel de mening toegedaan dat, zoals reeds in het ICDO-gas-advies werd beklemtoond, de CREG in haar werkdocument worstelt met de concrete invulling, die binnen het kader van de Wet moet gegeven worden aan het optreden van de verschillende spelers op de markt (privé-bedrijven, federale en

gewestregering(en) en zichzelf als autonome regulering- en controle instantie). Het ontwikkelen van een dergelijke visie is nochtans essentieel om richting te geven aan de verzamelde informatie en te komen tot duidelijke en bruikbare besluiten.

In dit kader is het vooral treffend dat, net zoals het werkdokument van de CREG betreffende de gasbevoorrading, ook het huidige document een zeer onvolledige beschrijving van het beleidskader bevat. Betreffende de federale bevoegdheden ontbreekt bv. elke verwijzing naar het Federale Plan Duurzame Ontwikkeling en het Nationaal Klimaatplan. Hetzelfde geldt voor elementen van het Europese of gewestelijke beleid (bv. het Vlaamse Klimaatplan, le Plan Air de la région Wallonne, Plan Air de la région Bruxelles-Capitale, sectorakkoorden, enz.).

Deze gebrekkige aanduiding van het beleidskader waarbinnen het indicatieve programma zich dient te situeren baart de ICDO zorgen en roept vragen op betreffende de wijze waarop het programma zich inschrijft binnen de bestaande Belgische beleidscontext inzake energie, klimaatwijziging en duurzame ontwikkeling in het algemeen.

In dezelfde zin ontbreken ook alle sociale elementen. De ICDO ziet zich dan ook genoodzaakt het eerste element uit haar besluiten van het gas-advies in herinnering te brengen, waarbij de hoop uitgesproken werd dat "de tienjarenplannen zich in de toekomst, ter gelegenheid van de in het vooruitzicht gestelde actualiseringen verder zullen ontwikkelen tot een ruimer kader waarbinnen de nodige aandacht zal verleend worden aan de integratie van institutionele, sociale en ecologische elementen binnen de huidige, eerder technico-economisch gerichte aanpak".

2. HET BELEIDSKADER

Het werkdokument omschrijft de doelstellingen van het Kyotoprotocol als een mogelijk scenario, als een 'optie' waarover de Belgische overheid nog geen definitieve en bindende beslissing zou hebben genomen. België heeft zich echter geëngageerd om de doelstellingen te halen die het Kyotoprotocol voor België voorschrijft en de federale ministerraad en de verschillende regionale overheden beloofden het Protocol te ratificeren vóór de Wereldtop in Johannesburg in september 2002. Bovendien is de ratificering goedgekeurd door het Federaal Parlement en de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ook op Europees niveau engageerden de ministers zich tijdens de Raad van Göteborg en Laeken om het Kyoto-protocol uit te voeren. Het lijkt ons daarom aangewezen dat het CREG-programma het Protocol en de vermindering van de broeikasgasemissies als een te behalen doelstelling voorstelt in plaats van ze als een optioneel, technisch en politiek scenario te bekijken.

Volgens dezelfde redenering, maar dan voor hernieuwbare energie, spreekt het programma hier en daar over het 'ontwerp' van richtlijn in verband met de hernieuwbare energiebronnen (HEB), terwijl die richtlijn al in het Publicatieblad van 27 oktober 2001 is verschenen en dus niet meer in een 'ontwerpstadium' zit. Integendeel zelfs. Vermits die richtlijn van kracht wordt, moet België zich ernaar schikken en de nodige wetgevende, reglementaire en administratieve maatregelen nemen tegen ten laatste 27 oktober 2003, wat niet in het CREG-programma staat. De richtlijn bepaalt dat België een doelstelling van 6 % HEB moet nastreven tegen 2010.

Eenzelfde opmerking geldt voor de SO₂- en NO_x-emissies. Het werkdocument vermeldt in dit verband dat er momenteel geen enkele limietwaarde op middellange en lange termijn beschikbaar zou zijn voor de SO₂- en NO_x-emissies (doc. p. 28). Ook dit is onjuist.

De ICDO wijst in dit verband graag naar:

- de richtlijn 2001/80/EC van het Europees Parlement en van de Raad inzake de beperking van de emissies van bepaalde verontreinigende stoffen in de lucht door grote stookinstallaties;
- de richtlijn 2001/81/EC van het Europees Parlement en van de Raad inzake nationale emissieplafonds voor bepaalde luchtverontreinigende stoffen;
- de emissiebeperkingen voor de gewesten per soort brandstof en per categorie geïnstalleerd vermogen (vb. VLAREM in Vlaanderen).

3. SCENARIO'S

Het indicatief programma zou volgens het werkdocument zelf moeten beantwoorden aan twee doelstellingen:

- het vormt voor de overheden een hulpmiddel bij de uitwerking van hun energiebeleid,
- het wenst een referentiekader te verschaffen aan de actoren op de markt die in productiemiddelen wensen te investeren (werkdocument p. 7).

De benadering vanuit verschillende scenario's is op dit vlak belangrijk en illustreert overduidelijk de ruime waaier van mogelijke toekomstige ontwikkelingen.

De weerhouden scenario's blijven eerder fragmentair. Zij gaan niet echt in op de plaats van de elektriciteitsmarkt binnen de globale energie- en emissiecontext. Prijzen worden als exogeen beschouwd, terwijl deze duidelijk ook door het beleid zullen/kunnen beïnvloed worden. De economische en sociale consequenties van bepaalde scenario's, met bv. de invoering van een CO₂-taks worden volledig buiten beschouwing gelaten. Alle scenario's worden bovendien gewoon naast mekaar geplaatst, met slechts een impliciete waardering via het gebruik van termen als "basis- of referentiescenario".

Op basis van hogervermelde opmerkingen met betrekking tot het Belgische Kyoto-engagement en de verplichting om de Europese Richtlijn betreffende de bevoorrading van de elektriciteitsproductie op basis van hernieuwbare energiebronnen toe te passen, pleit de ICDO voor een andere classificatie van de scenario's.

De huidige basisscenario's uit het werkdocument zouden moeten herdoopt worden tot scenario's van "ongewijzigd beleid"; die evenwel afwijken van de bestaande beleidsintenties van alle hierbij betrokken overheden. De Kyotoscenario's K1, K4 en K2 zouden op basis van deze intenties en reeds aangegane verbintenissen de referentiescenario's moeten vormen. De scenario's K5 en K6 verwijzen dan naar een "post-Kyoto" periode met een beleid dat verder gaat dan de huidige Kyoto-engagements.

De ICDO onderschrijft volledig het voluntaristische karakter van de Kyotovariant/variant van de beheersing van de elektriciteitsvraag zoals ontwikkeld in deel 4.4.1 van het werkdocument. Zij ondersteunt ten volle de in de samenvatting en conclusies vermelde nood aan een actief aanmoedigingsbeleid en realistische becijferde doelstellingen met een hieraan gekoppeld actieprogramma. Deze scenario's vergen een beleid in de richting die onder meer in het desbetreffende hoofdstuk van het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling 2000-2004 wordt vooropgesteld.

De scenario's van STEM zijn weinig gedocumenteerd, maar zouden het resultaat kunnen zijn van een beleid dat verder reikt dan een eenvoudige aanpassing van de vraag. Het beheer van de vraag op basis van transformatiestrategieën zoals omschreven in de woorden 'sufficiëntiestrategie (sufficiency)', 'factor 4', zelfs 'factor 10', zou kunnen leiden tot een verwezenlijking van de scenario's zoals STEM beschrijft. Het zou nuttig zijn, als de CREG in de toekomst die scenario's meer van tevoren zou onderzoeken en aan die scenario's evenveel aandacht zou geven in het document als aan de andere.

4. KYOTO

De verwijzing naar de Kyotoverplichtingen gebeurt op een zeer gefragmenteerde wijze. Er ontbreekt een globaal tijdsbeeld 1990 tot 2008/2012 en een globaal economisch kader, waardoor de emissieresultaten binnen de verschillende scenario's moeilijk te plaatsen zijn. Vooral het internationale kader wordt zeer onvolledig in rekening gebracht doordat het beperkt blijft tot invoerscenario's. Deze leiden ertoe dat de CO₂-emissies in basisscenario B3 met een hoge import uiteindelijk nauw aanleunen bij het K1-scenario met een lage invoer. Het document wekt dan ook de indruk dat, alle andere overwegingen terzijde gelaten, het ideale Kyotoscenario eruit zou bestaan alle elektriciteit in te voeren, wat de emissies van de sector drastisch zou verminderen. Het werkdocument gaat hierbij volledig voorbij aan de toch wel actuele discussies betreffende de internationale handel in emissierechten.

Als gevolg van de akkoorden van Marrakech van november 2001 en de intentie van talrijke geïndustrialiseerde landen om het Kyoto-protocol te ratificeren, is het erg waarschijnlijk dat er een internationale handel in emissierechten komt tegen 2007 en dat er voor die datum een Europese handel tot stand komt in 2005 (zie het ontwerp van richtlijn 'Emission Trading'). Die situatie zou vermeld moeten worden en indien mogelijk overwogen worden bij de bestudeerde scenario's.

Het lijkt bij deze niet uitgesloten dat op middellange termijn binnen bepaalde sectoren de emissiehandel een noodzakelijk aanhangsel zal vormen van de internationale handel, waarbij importmogelijkheden gekoppeld worden aan de overdracht van emissierechten (al dan niet gefinancierd vanuit een CO₂-taks).

In verband met de CO₂-emissies, wordt in het document het opvangen van CO₂ als een mogelijke oplossing voorgesteld voor het broeikas effect dat veroorzaakt wordt door de CO₂-uitstoot van centrales. Dat standpunt is betwistbaar. De opgevangen CO₂ moet daarna immers opgeslagen worden. De oplossing die vaak aangereikt wordt, is het opslaan van CO₂ in ondergrondse en opgesloten waterlagen. Die opgeslagen CO₂ zou geleidelijk in de atmosfeer terechtkomen door migratie via de rotsen of door brutalere rotsbreuken (al dan niet toevallig).

Om die twee redenen zal de CO₂ die uit de schoorstenen wordt opgevangen op min of meer lange termijn in de atmosfeer terecht komen. Het opvangen van CO₂ zou dus niet mogen voorgesteld worden als een oplossing voor het broeikas-effect.

5. DE DIVERSIFICATIE

De ICDO begrijpt dat vanuit het oogpunt van de diversificatie de CREG de steenkooloptie niet volledig wil laten vallen en pleit voor het operationeel houden van een zekere technologische know how in België. Ook binnen een internationaal perspectief, waarbij steenkool ingevoerd wordt vanuit en de belangrijkste brandstof vormt voor bepaalde ontwikkelingslanden, onderschrijft de ICDO de noodzaak om actief technologische ontwikkelingen die de vervuilende emissies van steenkoolverbruik aanzienlijk zouden kunnen verlagen, te stimuleren en te ondersteunen. Deze technologie is vandaag evenwel niet beschikbaar en, zoals het werkdocument beklemtoont, is steenkool, zeker wanneer een CO₂-taks wordt toegepast, ook economisch, binnen de beschouwde tienjarenperiode, geen interessante kandidaat voor diversificatie.

Vanuit de overtuiging dat geen enkele verwijzing in het werkdocument onschuldig is, plaatst de ICDO vraagtekens bij de verwijzing in deel 6.1 naar het standpunt van de Commissie AMPERE, om ook de optie van kernenergie open te houden. Deze verwijzing die geen onmiddellijk verband houdt met de aldaar behandelde problematiek van zekerheid van bevoorrading van uranium binnen de looptijd van het indicatief programma, kan alleen gezien worden als een impliciete ondersteuning van dit standpunt van de AMPERE-Commissie en zou, indien dit effectief zo is, dan ook verdienen om als dusdanig ontwikkeld en geargumenteed te worden, zodat hierrond een tegensprekelijk debat mogelijk wordt (cf. para 386 van het federaal Plan DO).

In deel 12.3 met betrekking tot de diversificatie duikt plots ook de term "een beleid voor duurzame ontwikkeling van de energie" op. De ICDO vraagt zich af wat hiermee bedoeld wordt? Verwijst dit concept naar een energiebeleid binnen een duurzame ontwikkelingsstrategie en beantwoordt dit dus aan de criteria betreffende een langetermijnvisie, mondiale rechtvaardigheid, de integratie van economische, sociale en ecologische aspecten, de toepassing van het voorzorgsbeginsel, een participatief beleid (cf. federaal Plan DO)? Of verwijst dit alleen naar de zekerheid van energieproductie op lange termijn?

6. OPENBARE DIENSTVERPLICHTINGEN

Het tienjarenprogramma lijkt ons weinig uitgewerkt ten opzichte van het vierde element dat het zou moeten bestrijken: 'de evaluatie van openbare dienstverplichtingen voor de productie en de efficiëntie en de kosten van die verplichting'. Het document bevat inderdaad weinig elementen in verband met de haalbaarheid van de verschillende voorgestelde scenario's en nog minder over hun kost. De analyse van de broeikasgasemissies toont duidelijk aan dat een significante vermindering van de emissies verkregen kan worden door het aandeel van de HEB te verhogen en door een CO₂-belasting in te voeren. De haalbaarheid van dat scenario is nauwelijks aangesneden en er wordt niks vermeld in verband met de kostprijs. Het lijkt ons nuttig om het document te amenderen om

een diepgaandere analyse van de verschillende scenario's te kunnen introduceren, nl. betreffende de interne, externe en milieukosten en hun haalbaarheid.

Deze analyse dient vervolgens geplaatst tegenover de nog te definiëren openbare dienstverplichtingen die voorlopig ontbreken en de enkele losse bedenkingen betreffende de betrouwbaarheid van het productiesysteem, de importgevoeligheid en de diversificatie van de productiemiddelen overstijgen.

7. HET BESLUIT

De conclusies van het werkdocument hebben als belangrijk nadeel dat zij vertrekken van de scenario's van ongewijzigd beleid en dus de ontkenning vormen van een Belgische deelname aan het Kyotoprotocol. "Zolang het Protocol van Kyoto (echter) niet geratificeerd is door België en de maatregelen waarmee de doelstellingen moeten worden gehaald, hun effecten niet hebben voortgebracht, noopt de voorzichtigheid om een investeringsbeleid aan te bevelen dat rekening houdt met de gegevens die uit de analyse van de basisscenario's kunnen worden gehaald". De ICDO neemt met verbazing kennis van deze bijzondere toepassing van het voorzorgsbeginsel ("laat ons er voorzichtigheidshalve maar van uitgaan dat de overheid toch niet de noodzakelijke maatregelen met betrekking tot een beheersing van de vraag zal nemen") en de hierdoor ondersteunde totale miskenning, niet alleen van de door alle Belgische overheden veelvuldig onderschreven engagementen, maar ook van het alom binnen de internationale gemeenschap aanvaarde principe van "common but differentiated responsibilities".

Zoals hoger reeds werd gesteld, is de ICDO zich ervan bewust dat de realisatie van de Kyotoscenario's (beheersing van de vraag) nog vele inspanningen zal vragen en onderschrijven we de noodzaak om een scenario 'ongewijzigd beleid' op te nemen in het programma. Dit betekent evenwel niet dat dit scenario uitgeroepen kan worden tot datgene waarop in de toekomst de investeringsbeslissingen dienen gebaseerd te worden.

Men kan zich afvragen in welke mate de conclusies van het werkdocument dan ook beantwoorden aan de twee hogervermelde doelstellingen, met name, "een hulpmiddel aanreiken aan de overheden bij de uitwerking van hun energiebeleid en een referentiekader verschaffen aan de actoren op de markt die in productiemiddelen wensen te investeren".

In de conclusies mist de ICDO dan ook de concrete elementen die kunnen leiden tot de realisatie van de Kyotoscenario's en de doelstellingen betreffende de hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmtekrachtkoppelingen.

De ICDO sluit zich wel graag aan bij de oproep van de CREG om te investeren in een "voortdurend" R&D-beleid. In de mate dat hierbij een beroep gedaan wordt op publieke financiering vraagt dit evenwel zeker een verdere uitklaring van de rol van de overheid binnen de toekomstige geliberaliseerde EU-energiemarkt. Bovendien vergt een dergelijk beleid ook een planmatige aanpak gespreid over meerdere jaren.

Tenslotte acht de ICDO het wenselijk en noodzakelijk dat naast de informatieverzameling door de CREG en het R&D-beleid tevens zou geijverd worden naar meer overleg, meer coördinatie en een grotere samenwerking tussen alle, recht-

---

streeks of onrechtstreeks, bij het energiebeleid betrokken openbare instellingen waar vermoedelijk reeds zeer veel (partiële) informatie, ervaring en studiewerk beschikbaar ligt. Een goed gedefinieerde raadplegingsstrategie zou hier reeds een belangrijk werkinstrument zijn.

BIJLAGE 2.1: MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN - 25 FEBRUARI 2002. -
KONINKLIJK BESLUIT HOUDENDE OPRICHTING VAN DE FEDERALE
OVERHEIDSDIENST ECONOMIE, K.M.O., MIDDENSTAND EN
ENERGIE

ALBERT II, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op het artikel 37 van de Grondwet;

Gelet op het koninklijk besluit van 20 maart 1997 tot vaststelling van de opdrachten van de Federale diensten voor wetenschappelijke, technische en culturele aangelegenheden;

Gelet op het koninklijk besluit van 20 juli 1999 houdende vaststelling van bepaalde ministeriële bevoegdheden, inzonderheid op artikel 1, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 19 september 1999, 17 november 1999, 27 november 2000, 15 januari 2001, 2 april 2001 en 18 juli 2001;

Gelet op het met redenen omkleed advies van 7 februari 2002 van het Hoog Overlegcomité van Sector IV;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 23 oktober 2001;

Gelet op de akkoordbevinding van de Minister van Begroting van 27 november 2001;

Gelet op de akkoordbevinding van de Minister van Ambtenarenzaken van 7 mei 2001;

Op de voordracht van Onze Eerste Minister, van Onze Minister van Werkgelegenheid, van Onze Minister van Mobiliteit en Vervoer, van Onze Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, van Onze Minister van Justitie, van Onze Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Midden-stand, van Onze Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek en van Onze Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij:

Artikel 1. De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie wordt opgericht onder het gezag van de minister tot wiens bevoegdheid de economie behoort.

Art. 2. § 1. De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie heeft tot opdracht:

1° de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het beleid inzake de organisatie en regulering van de markt, waarvan de bescherming van de consument deel uitmaakt;

2° de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het beleid inzake kwaliteit en veiligheid van producten en diensten en inzake veiligheid van bepaalde installaties; evenals de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het beleid inzake de bouw;

3° de controle op de toepassing van de economische reglementeringen en de informatie, de preventie en de bemiddeling tegenover de betrokken tussenkomende partijen;

4° de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het energiebeleid;

5° de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het beleid inzake de federale sectorieële bevoegdheden;

6° de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het beleid inzake K.M.O. en middenstand en de zelfstandigen;

7° de verzameling, de productie, de verwerking, de verdeling, de valorisatie van economische informatie en statistieken, de voorbereiding en de evaluatie van het beleid ter zake, alsook het ondernemings-register;

8° de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het beleid inzake telecommunicatie;

9° de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het wetenschapsbeleid en aanverwante aangelegenheden;

10° de voorbereiding en de coördinatie van de uitvoering van het beleid inzake duurzame ontwikkeling en de terbeschikkingstelling van expertise in het kader van dit beleid.

§ 2. De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie neemt, op de datum vastgesteld door de minister tot wiens bevoegdheid de economie behoort, na beraadslaging in de Ministerraad, de diensten van het Ministerie van Economische Zaken over met uitzondering van:

het deel van de dienst belast met het toezicht op de ondernemingsraden die overgenomen wordt door de Federale Overheidsdienst Tewerkstelling en Sociaal Overleg;

het deel van de dienst belast met het toezicht op het arbeidswelzijn in de extractieve nijverheid, de staalindustrie, de ondergrondse uitgravingen,

de ondergrondse gasopslag en de ontginning van steengroeven die overgenomen wordt door de Federale Overheidsdienst Tewerkstelling en Sociaal Overleg.

Op dezelfde datum neemt hij de diensten of het deel van de diensten belast met volgende opdrachten over:

1° van de Diensten van de Eerste Minister:

- de Federale diensten voor wetenschappelijke, technische en culturele aangelegenheden met uitzondering van de voogdij over de volgende drie federale culturele instellingen: de Koninklijke Muntchouwborg, het Paleis voor Schone Kunsten en het Nationaal Orkest van België;

2° van het Ministerie van Middenstand en Landbouw:

- de middenstand met uitzondering van de dienst belast met het sociaal statuut der zelfstandigen;

- de kweekproducten;

3° van het Ministerie van Justitie:

- het auteursrecht, waarvan het reglementair aspect en het toezicht bepaald door de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht;

4° van het Ministerie van Verkeer en Infrastructuur:

- de kwaliteit van de bouw.

Op dezelfde datum neemt hij eveneens de diensten of het deel van de diensten over die in de andere federale overheidsdiensten belast zijn met de opdrachten van de programmatorische federale overheidsdiensten die bij de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Midden-stand en Energie worden opgericht.

In afwijking van het tweede lid, 1°, neemt de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie de voorgedij over voornoemde drie federale culturele instellingen over tot op de datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit houdende de aanstelling van de leden van de volgende regering op voorwaarde dat het koninklijk besluit betreffende de aanstelling van de regeringscommissarissen voor deze drie instellingen in werking is getreden.

In afwijking van het tweede lid, neemt de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie de Federale diensten voor wetenschappelijke, technische en culturele aangelegenheden, op de datum bepaald door de Minister tot wiens bevoegdheid de Economie behoort, over.

Art. 3. Met uitsluiting van de managementfuncties voorzien bij de Programmatorische Federale Overheidsdiensten Wetenschapsbeleid, Duurzame ontwikkeling, Telecommunicatie en Consumentenzaken bevat het organogram van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie:

1° de voorzitter van het Directiecomite;

2° 7 managementfuncties -1;

3° 4 staffuncties.

Art. 4. Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.

Art. 5. Onze Minister van Mobiliteit en Vervoer, Onze Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, Onze Minister van Justitie, Onze Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, Onze Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek en Onze Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 25 februari 2002.

ALBERT

Van Koningswege:

De Eerste Minister,
G. VERHOFSTADT

De Minister van Werkgelegenheid,
Mevr. L. ONKELINX

De Minister van Mobiliteit en Vervoer,
Mevr. I. DURANT

De Minister van Consumentenzaken,
Volksgezondheid en Leefmilieu,
Mevr. M. AELVOET

De Minister van Justitie,
M. VERWILGHEN

De Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven
en Participaties, belast met Middenstand,
R. DAEMS

De Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek,
Ch. PICQUE

De Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling,
O. DELEUZE

BIJLAGE 2.2: FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE, K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE - 25 FEBRUARI 2002. - KONINKLIJK BESLUIT HOUDENDE OPRICHTING VAN DE PROGRAMMATORISCHE FEDERALE OVERHEIDSDIENST DUURZAME ONTWIKKELING

ALBERT II, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op het artikel 37 van de Grondwet;

Gelet op het koninklijk besluit van 20 juli 1999 houdende vaststelling van bepaalde ministeriële bevoegdheden, inzonderheid op artikel 1, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 19 september 1999, 17 november 1999, 27 november 2000, 15 januari 2001, 2 april 2001 en 18 juli 2001;

Gelet op het koninklijk besluit van 7 november 2000 houdende oprichting en samenstelling van de organen die gemeenschappelijk zijn aan iedere federale overheidsdienst, inzonderheid op artikel 9;

Gelet op het koninklijk besluit van 25 februari 2002 houdende oprichting van de federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie;

Gelet op de beslissing van de Ministerraad van 1 december 2000;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 26 oktober 2001;

Gelet op de akkoordbevinding van de Minister van Begroting van 31 januari 2002;

Gelet op de akkoordbevinding van de Minister van Ambtenarenzaken van 10 oktober 2001;

Op de voordracht van Onze Minister van Mobiliteit en Vervoer, Onze Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek en Onze Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij:

Artikel 1. Bij de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie wordt, onder het gezag van de minister tot wiens bevoegdheid de duurzame ontwikkeling behoort, de Programmatorische Federale Overheidsdienst Duurzame ontwikkeling opgericht.

Art. 2. De Programmatorische Federale Overheidsdienst Duurzame ontwikkeling heeft tot opdracht, de opdracht bedoeld in artikel 2, § 1, 10° van het koninklijk besluit van 25 februari 2002 houdende oprichting van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, zijnde:

- de voorbereiding van het beleid inzake duurzame ontwikkeling;
- de coördinatie van de uitvoering van het beleid inzake duurzame ontwikkeling;
- de terbeschikkingstelling van expertise.

Hij oefent de in het eerste lid bedoelde opdrachten uit onverminderd de opdrachten die aan de interdepartementale commissie voor duurzame ontwikkeling en aan het Federaal Planbureau door de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling toegekend zijn.

Art. 3. Voor de uitvoering van zijn programma doet de Programmatorische Federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling beroep op

1° de middelen - financieel en qua personeelsleden - van de dienst en of het deel van de diensten die overeenkomstig artikel 2, § 2, derde lid van het koninklijk besluit van 25 februari 2002 houdende oprichting van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, overgedragen werden naar de federale overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie;

2° die middelen - financieel en qua personeelsleden - die binnen de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie voorzien zijn of toegekend worden voor de opdrachten van de Programmatorische Federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling.

Bovenvermelde personeelsleden worden ter beschikking gesteld van de Programmatorische Federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling overeenkomstig artikel 10 van het koninklijk besluit van 19 juli 2001 houdende diverse bepalingen betreffende de inwerkingtreding van de federale overheidsdiensten en de programmatorische federale overheidsdiensten.

Art. 4. Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.

Art. 5. Onze Minister van Mobiliteit en Vervoer, Onze Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek en Onze Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 25 februari 2002.

ALBERT

Van Koningswege:

De Minister van Mobiliteit en Vervoer,
Mevr. I. DURANT

De Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek,
Ch. PICQUE

De Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling,
O. DELEUZE

BIJLAGE 3: MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN, VOLKSGEZONDHEID EN LEEFMILIEU - 9 NOVEMBER 2002. - KONINKLIJK BESLUIT TOT VERVANGING VAN EEN LID VAN DE INTERDEPARTEMENTALE COMMISSIE VOOR DUURZAME ONTWIKKELING

ALBERT II, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, inzonderheid op artikel 16;
Gelet op het koninklijk besluit van 8 augustus 1997 tot benoeming van de leden van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 9 december 1998, 25 november 1999, 14 maart 2000, 24 juni 2000, 7 november 2000, 14 februari 2001 en 22 oktober 2001;
Op de voordracht van Onze Vice-Eerste Minister en Minister van Mobiliteit en Vervoer en van Onze Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, en op het advies van Onze in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij:

Artikel 1. Eervol ontslag als lid van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling wordt verleend aan de heer G. Verbeke, luitenant-kolonel bij de Generale Staf van de Krijgsmacht.

Art. 2. De heer J. Theetaert, luitenant-kolonel, industrieel ingenieur, chef van de Divisie Leefmilieu, Stafdepartement Welzijn, wordt benoemd tot lid van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling als vertegenwoordiger van de Minister van Landsverdediging.

Art. 3. Onze Vice-Eerste Minister en Minister van Mobiliteit en Vervoer en Onze Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 29 november 2002.

ALBERT

Van Koningswege

De Vice-Eerste Minister, Minister van Mobiliteit en Vervoer,
Mevr. I. DURANT

De Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling,
O. DELEUZE

